

WRC

An Coimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre
Workplace Relations Commission

**Íoc Pá (Leasú) (Séisíní agus
Aiscí) 2022**

Treoir Faisnéise

Clár Ábhair

Cúlra	4
Cuspóir Acht nua 2022	6
Cén uair a tháinig an tAcht nua i bhfeidhm?	7
Cén reachtaíocht atá á leasú leis an Acht nua?	7
Seo roinnt sainmhínte.	10
Cad iad na fostóirí atá clúdaithe ag an Acht?	11
Cén rud é Fógra Séisíní agus Aiscí?	13
Cén rud é Fógra Séisíní agus Aiscí d'Oibrithe ar Conradh?	15
Cén fáth nach bhfuil rialú iomlán á dhéanamh ar 'shéisíní airgid'?	17
Cén rud é 'séisín leictreonach'?	18
Cad é an seasamh maidir le táillí seirbhíse?	19
An rachaidh fostóirí i gcomhairle le fostaithe agus athruithe á ndéanamh acu ar bheartas séisíní agus aiscí?	20
An féidir le fostóirí asbhaintí a dhéanamh ó shéisíní agus ó aiscí an fhostaí?	21
Cad é is gá d'fhostóir a thabhairt le fios d'fhostaithe i ráiteas scríofa ar dháileadh séisíní agus aiscí?	22
An bhfaighidh foireann na cistine agus na cúloifige dáileadh cothrom séisíní chomh maith le foireann túslíne?	23
Cad iad na tosca atá le breithniú ag an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre, ar ghearán a fháil i dtaobh cé acu atá dáileadh séisíní agus aiscí agus táillí seirbhíse ar fhostaí cothrom sna cúinsí?	24
Cé atá in ann gearáin a dhéanamh leis an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre (WRC)?	25
Cén seasamh atá ann maidir le Scéimeanna Tronc?	27
An bhfuil Séisíní agus Aiscí agus táillí seirbhíse faoi dhliteanas Cánach?	28
An cion a bheidh ann d'fhostóir gan beartas a thaispeáint maidir le séisíní, aiscí agus muirir éigeantacha?	29
Cén Tréimhse Athbhreithnithe Reachtúil atá ann?	30
Cé leis a ndeachthas i gcomhairle agus Rialacháin á ndéanamh faoin Acht?	31
Cad iad na costais agus na sochair a thagann chun cinn d'fhostóirí agus d'fhostaithe faoin Acht?	33
Aguisín 1	34
Aguisín 2	35
Aguisín 3	37

Ráiteas Cóipchirt agus Séanta

Tá ábhar an doiciméid seo faoi chóipcheart an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre. Is féidir an foilseachán seo ar fad nó cuid de a atáirgeadh gan a thuilleadh ceada, ar choinníoll go n-admhaítear an fhoinse.

Níor cheart aon ní anseo a fhorléiriú mar léiriú ag an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre, nó thar a cheann, maidir lena thuiscint nó lena léirmhíniú ar aon cheann d'fhorálacha an Achta um Íoc Pá (Leasú) (Séisíní agus Aiscí), 2022 nó maidir le léiriú aon dlí.

Ba cheart comhairle dlí neamhspleách a lorg maidir le héifeachtaí aon fhorála dlí. Ní ghlacann an Coimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre le haon fhreagracht ná dliteanas cibé slí a eascraíonn as ábhar an fhoilseacháin seo ná as aon earráidí, míchruinnis ná easnaimh in ábhar an doiciméid seo. Forchoimeádann an Coimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre an ceart chun gníomh a dhéanamh, rud a d'fhéadfadh nó nach bhféadfadh a bheith de réir fhorálacha an doiciméid seo.

An Coimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre 1 Nollaig 2022

Cúlra

Tá fianaise starógach ann go n-úsáideann roinnt fostóirí, go háirithe in earnálacha na bialainne agus an fháilteachais, séisíní nó aiscí a thugann custaiméirí agus atá beartaithe don fhoireann, go n-úsáideann siad iad chun a ndualgais phárolla agus forchostais eile a chomhlíonadh.

Go dtí seo, ní raibh aon reachtaíocht ann a chuireann dualgas ar fhostóirí aon séisíní a fhaigheann siad a chur ar aghaidh chuig a bhfoireann. Dá bhrí sin, ní raibh aon bhealach ag custaiméir a fhios a bheith aige ar tugadh an séisín a d'fhág siad don fhaighteoir/do na faighteoirí a bhí i gceist acu agus ní raibh aon chosaint ag an oibrí má roghnaigh a bhfostóir roinnt de na séisíní nó na séisíní go léir a d'fhág custaiméirí a choinneáil. Cé go gcaitheann formhór na bhfostóirí go maith lena bhfoireann, tá cásanna ann ina n-áirítear roinnt séisíní go díreach mar chuid d'ioncam gnó foriomlán nó ina n-úsáidtear iad chun cur le bunphá conarthach na bhfostaithe.

Tríd an reachtaíocht:

- tugtar soiléireacht maidir le déileáil le séisíní, aiscí agus táillí seirbhíse;
- cuirtear séisíní agus aiscí lasmuigh de raon feidhme phá conarthach duine;
- cuirtear d'oibleagáid ar fhostóirí a mbeartas maidir le dáileadh séisíní airgid agus cártaí araon agus muirir éigeantacha, lena n-áirítear táillí seirbhíse, a chur ar taispeáint in áit fheiceálach; agus
- cuirtear d'oibleagáid ar fhostóirí séisíní a fhaightear i bhfoirm leictreonach a dháileadh ar bhealach atá cothrom sna himthosca i.e., trí chártaí nó trí fhóin chliste.
- cuirtear d'oibleagáid ar fhostóirí aon mhuirear ar a dtugtar 'táille sheirbhíse' nó aon rud a thabharfadh ar chustaiméir a chreidiúint gur táille sheirbhíse é a dháileadh go cothrom i measc na foirne.

Is iad na príomhearnálacha lena mbainfidh an tAcht ná seirbhísí turasóireachta, fáilteachais, gruagaireachta, tacsáí agus seachadta. Meastar na hearnálacha

turasóireachta agus fáilteachais a bheith ina rogha ghairme luachmhar agus inbhuanaithe agus tabharfaidh an tAcht seo soiléireacht agus trédhearcacht don ghné thábhachtach seo d'eispéireas oibre earnáil na turasóireachta.

Meallann na hearnálacha seo céatadán suntasach daoine óga, mac léinn, ban agus oibrithe imirceacha nach mbionn an Béarla mar chéad teanga acu go minic.

Is féidir le séisíní a bheith ina gcéatadán suntasach de phá glactha abhaile oibrí agus cabhróidh na hathruithe seo linn a chinntiú go ndáiltear na séisíní sin ar na daoine a thuill iad. Is ionann an tAcht um Íoc Pá (Leasú) (Séisíní agus Aiscí), 2022 agus sraith bheag leasuithe ach meastar gur céim dhearfach é i dtreo cearta agus teidlíochtaí oibrithe ar phá níos ísle a fheabhsú chomh maith le trédhearcacht a sholáthar do chustaiméirí.

Cuspóir Acht nua 2022

Tá 4 phríomhaidhm leis an Acht um Íoc Pá (Leasú) (Séisíní agus Aiscí), 2022:

1. Tabharfaidh an tAcht teidlíocht dhlíthiúil d'oibrithe séisíní agus aiscí a fháil a íoctar i bhfoirm leictreonach (i.e., le cárta dochair nó creidmheasa nó le cártaí íocaíochta eile de chineál cliste) le foráil gur chóir na séisíní agus na haiscí seo a íoc le hoibrithe ar bhealach atá cothrom sna himthosca. Ní mór don fhostóir ráiteas a chur ar fáil d'oibrithe ina léirítear méid na séisíní a fuarthas i dtréimhse agus an chuid a íocadh leis an bhfostaí aonair don tréimhse áirithe sin. Áiritheofar trédhearcacht leis sin.
2. Ní fhéadfaidh fostóir aon sciar de na séisíní a fhaightear go leictreonach a choinneáil, ach amháin má cheanglaítear leis an Acht seo coinneáil den sórt sin, m.sh., sciar cánach, ÁSPC nó MSU fostaí nó muirir bhainc a íoc a eascraíonn as modhanna leictreonacha tabhartha séisíní a sholáthar, nó go díreach nuair a dhéanann siad go rialta an obair chéanna a bheag nó a mhór a dhéanann roinnt fostaithe nó na fostaithe go léir, a leithéid d'airgead a asbhaint atá cothrom agus an scéal amhlaidh.
3. Ceanglóidh an tAcht freisin ar ghnólachtaí a thaispeáint go soiléir ina mbeartas cén chaoi a ndáiltear séisíní, aiscí agus táillí seirbhíse. Is fearr a bheidh an custaiméir ar an eolas faoi conas a chaitear le séisíní. Is féidir leis an trédhearcacht a thabharfar tionchar an-láidir agus dearfach a imirt ar an gcaoi a n-iompróidh daoine iad féin. Forálann an tAcht freisin d'fhorálacha comhchosúla le haghaidh samhlacha nua oibre amhail oibrithe ardáin nach fostaithe díreacha iad, ach arb iondúil go meallann a gcuid oibre séisíní m.sh., seachadadh bia beir leat nó aipeanna seirbhíse tacsáí.
4. Aon mhuirear ar a dtugtar 'táille sheirbhíse' nó aon rud a thabharfadh ar chustaiméir a chreidiúint gur táille sheirbhíse é, caithfear é a dháileadh ar

an bhfoireann amhail is dá mba séisín nó aisce é a fhaightear trí mheán leictreonach.

5. Cuirfidh sé cosc ar fhostóirí séisíní agus aiscí a úsáid chun rátaí conarthacha pá a 'dhéanamh suas'. Ní féidir le fostóir asbhaint a dhéanamh ó phá duine i dtaca le séisíní agus aiscí. Is é aidhm an bheartais a chinntiú go bhfuil séisíní agus aiscí sa bhreis ar an bpá agus nach bhfuil siad comhchuimsithe isteach sa phá.

Cé go mbeidh ar fhostóirí sonraí a chur san áireamh maidir leis an gcaoi a ndéileáiltear le séisíní airgid agus a mbeartas i leith séisíní agus aiscí á thaispeáint acu, ní dhéanfar aon rialachán eile ar 'shéisíní airgid'. Níl séisíní airgid faoi smacht an fhostóra.

Cén uair a tháinig an tAcht nua i bhfeidhm?

Tháinig an tAcht um Íoc Pá (Leasú) (Séisíní agus Aiscí), 2022 i bhfeidhm ón 1 Nollaig 2022.

Cén reachtaíocht atá á leasú leis an Acht nua?

Tá athruithe á ndéanamh ar na hAchtanna seo a leanas:

- An tAcht um Íoc Pá 1991
- An tAcht um Théarmaí Fostaíochta (Faisnéis) 1994
- An tAcht um Chaidreamh san Áit Oibre, 2015

Athruithe ar an Acht um Íoc Pá 1991

Tá athruithe déanta ar an Acht um Íoc Pá 1991 chun:

- séisíní agus aiscí a chur lasmuigh de raon feidhme phá conarthach duine;
- iallach a chur ar fhostóirí a mbeartas maidir le dáileadh séisíní airgid agus cártaí araon a thaispeáint go feiceálach;
- iallach a chur ar fhostóirí séisíní a fhaightear i bhfoirm leictreonach a dháileadh ar bhealach atá cothrom sna cúinsí i.e., trí chártaí nó trí fhóin chliste.

Beidh teidlíocht ag fostaithe gearán a dhéanamh leis an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre (WRC) maidir le dáileadh éagórach séisíní a bhraitear nó a líomhnaítear chomh maith le hasbhaintí neamhdhleathacha óna séisíní agus aiscí.

Athrú ar an Acht um Théarmaí Fostaíochta (Faisnéis) 1994

Leasaíodh an tAcht um Théarmaí Fostaíochta (Faisnéis) 1994 freisin ionas go mbeidh ráiteas maidir le beartas an fhostóra maidir leis an gcaoi a gcaitear le séisíní nó aiscí agus muirir éigeantacha mar chuid de na croíthéarmaí nach mór a thabhairt d'fhostaí nua laistigh de 5 lá ó thosú fostaíochta.

Athrú ar an Acht um Chaidreamh san Áit Oibre, 2015

Athraíodh an tAcht um Chaidreamh san Áit Oibre 2015 freisin chun cur ar chumas Sheirbhísí Breithnithe an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre déileáil le gearáin agus díospóidí agus chun cigirí an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre (WRC) a údarú chun cigireachtaí áirithe a dhéanamh maidir le comhlíonadh na gceanglas nua atá leagtha amach san Acht.

Leathnaítear cumhachtaí cigire WRC faoi alt 27 den Acht um Chaidreamh san Áit

Oibre 2015 chun feidhmiú na gcumhachtaí sin a áireamh de réir mar a bhaineann siad le hoibrithe ar Conradh agus leo siúd a fhostaíonn oibrithe ar Conradh ag a n-áitreabh nó trína n-áitreabh. De ghnáth ní raibh feidhm ag alt 27 ach amháin maidir le háiteanna a bhaineann le Conradh fostaíochta, mar sin tá sé seo riachtanach chun cumhachtaí forfheidhmiúcháin a cheadú i ndáil le hoibrithe ar Conradh.

Seo roinnt sainmhíthe.

Is ionann 'séisín nó aisce' agus íocaíocht a dhéanann custaiméir go deonach le fostaí nó le grúpa fostaithe, nó a fhágann custaiméir ina leith, i gcúinsí inar dócha go gcuirfeadh duine réasúnach tatal air go raibh sé beartaithe ag an gcustaiméir nó gur ghlac sé leis go gcoinneodh an fostaí an íocaíocht nó go roinnfí í le fostaithe eile. D'fhéadfaí an séisín nó an aisce a fhágáil go díreach leis an bhfostaí nó leis na fostaithe nó d'fhéadfaí é a fhágáil leis an bhfostóir.

Ciallaíonn 'oibrí ar conradh' duine nádúrtha a dhéanann obair seachas mar fhostaí, lena n-áirítear ar chonradh le haghaidh seirbhíse. Tá an sainmhíniú seo riachtanach chun a chinntiú go mbainfidh 'oibríthe ardáin' atá ag gabháil do chonarthaí le haghaidh seirbhísí tairbhe as séisíní agus aiscí. Beidh orthu siúd a úsáideann oibríthe ar conradh chun seirbhísí a sheachadadh séisíní agus aiscí oibríthe ar conradh a thaispeáint.

Is ionann 'muirear éigeantach' agus íocaíocht a fhorchuirtear agus a fhaightear de réir conartha a cheanglaítear ar chustaiméir a íoc sa bhreis ar an méid atá iníoctha i leith chostas earraí nó seirbhísí áirithe". D'fhéadfadh táillí seirbhíse, táillí cumhdaigh, muirear boird, corcáiste, srl., a bheith i gceist leis seo.

Ní mór aon mhuirear ar a dtugtar 'táille sheirbhíse' nó aon rud a thabharfadh ar chustaiméir a chreidiúint gur táille sheirbhíse é, a dháileadh ar an bhfoireann amhail is dá mba séisín nó aisce é a fuarthas trí mheán leictreonach.

Cad iad na fostóirí atá clúdaithe ag an Acht?

Tá Rialacháin déanta ag an Aire ar a dtugtar na Rialacháin um Íoc Pá (Feidhmiú), 2022 lena bhforordaítear na seirbhísí lena mbainfidh an tAcht um Íoc Pá (Leasú) (Séisíní agus Aiscí), 2022. Sa chás go mbaineann freagrachtaí fostaí, go hiomlán nó go páirteach, le ceann amháin nó níos mó de na seirbhísí a luaitear thíos, forordaítear an fostóir mar fhostóir lena mbainfidh ailt 4B go 4E den Acht um Íoc Pá 1991. Ba chóir a thabhairt faoi deara go bhféadfaí an liosta seo a leasú amach anseo chun seirbhísí breise a chur san áireamh dá meallfadh seirbhísí den sórt sin táille séisín nó seirbhíse de ghnáth.

Aicmí Fostóirí arna bhforordú le Rialacháin faoin Acht:

Is iad na réimsí seirbhíse seo a leanas na réimsí laistigh den gheilleagar ina bhfuil séisín forleathan. D'fhéadfadh go gcuirfí leis an liosta sin amach anseo má thagann réimsí nua ina bhfuil séisiú forleathan chun cinn sa gheilleagar le himeacht ama.

1. Díol deochanna (lena n-áirítear deochanna meisciúla) nó bia lena n-ól nó a n-ithe san áitreabh ina ndíoltar an deoch nó an bia sin.
2. Deochanna (lena n-áirítear deochanna meisciúla) nó bia a dhíol trí chorrthrádáil (de réir bhrí alt 2 den Acht Corr-Thrádála 1995 (Uimh. 19 de 1995) .
3. Cóiríocht d'aíonna thar oíche ar bhonn tráchtála in óstán, teach aíochta, brú, leaba agus bricfeasta, áis cóiríochta féinfhrestail nó aon áis cóiríochta dá leithéid.
4. Turais threoraithe a chur ar fáil.
5. Gnásanna cosmaideacha neamh-mháinliachta a dhéanamh lena n-áirítear iad seo a leanas: cúram ingne cosmaideacha; stíliú ingne; cúram

craicinn; cúram gruaige; stíliú gruaige; seirbhísí tatú; agus seirbhísí pollta.

6. Cluichíocht. (de réir bhrí an Achta um Chearrbhachas agus Crannchuir 1956 (Uimh. 2 de 1956)) a sheoltar go heisiach i measc comhaltaí de Chlub Comhaltaí Príobháideacha (cibé slí a thuairiscítear é) agus arb é príomhchuspóir Chlub na gComhaltaí Príobháideacha sin é.
7. Seirbhísí a sholáthar mar gheallghlacadóirí ceadúnaithe (de réir bhrí an Achta um Gheall-Chur 1931 (Uimh. 27 de 1931)).
8. Seirbhísí iompair a sholáthar trí mheán feithicle seirbhíse poiblí seachas iad seo a leanas:
 - (a) seirbhísí a sholáthraítear faoi chonradh seirbhísí iompair phoiblí arna dhéanamh faoi alt 48 den Acht um Údarás Iompair Bhaile Átha Cliath 2008 (Uimh. 15 de 2008);
 - (b) seirbhísí a sholáthraítear faoi cheadúnas seirbhíse bus poiblí do phaisinéirí arna dheonú faoi alt 7 den Acht um Rialáil Iompair Phoiblí 2009 (Uimh. 37 de 2009);
 - (c) seirbhísí a chuirtear ar fáil go heisiach chun leanaí a iompar chuig scoil nó abhaile.

Cén rud é Fógra Séisíní agus Aiscí?

Beidh ar gach fostóir faisnéis a thaispeáint ar an mbealach ina roinntear nó ina ndáiltear séisíní nó aiscí agus muirir éigeantacha ar fhostaithe.

Ní mór an fhaisnéis atá le taispeáint a lua -

- o cibé acu a dháiltear séisíní nó aiscí ar / i measc fostaithe,
- o i gcás ina ndáiltear séisíní nó aiscí ar fhostaithe / i measc fostaithe, an bealach a dháiltear iad agus na méideanna a dháiltear amhlaidh,
- o cibé acu a dháiltear muirir éigeantacha, nó aon chuid díobh, ar fhostaithe / i measc fostaithe, agus má dháiltear iad, an bealach a dháiltear iad agus na méideanna a dháiltear amhlaidh, agus
- o cibé faisnéis bhreise nó bhreise a fhorordófar le Rialachán.

Tá Rialacháin déanta ag an Aire a fhorordaíonn na bealaí éagsúla a mbeidh ar na haicmí éagsúla fostóirí na séisíní agus na haisc a thaispeáint.

Beidh na forálacha taispeána maidir leis na séisíní agus an fógra aiscí éagsúil d'fhostóirí ag brath ar cibé an bhfuil áitribh sheasta, feithiclí soghluaiste, nó cuideachtaí gréasánbhunaithe ag fostóirí. Mar shampla, ní bheidh ar thacsáí fógra a thaispeáint ach amháin más fostaí an tiománaí. Beidh ar óstán nó bialann fógra a thaispeáint in áit a bheidh le feiceáil go soiléir agus inrochtana go héasca. Beidh ar ghnó 'stíl ardáin' fógraí a thaispeáint ar a shuíomh gréasáin nó ar a aip.

Cinntoidh an ceanglas atá ar ghnólachtaí a mbeartas maidir le séisíní, aiscí agus muirir éigeantacha a thaispeáint go gcuirfear custaiméirí ar an eolas go hiomlán faoin áit a bhfuil a gcuid airgid ag dul agus gur féidir leo gníomhú dá réir.

Ceanglais maidir le Fógra Taispeána a fhorordaítear le Rialacháin faoin Acht:

1. Beidh feidhm ag na ceanglais fógra taispeána seo a leanas maidir le fostóirí i réimsí seirbhíse amhail bialanna, tithe tábhairne, óstáin, tithe aíochta, cuideachtaí turas, gruagairí, sciamlanna, geallghlacadóirí. Taispeánfar fógra séisíní agus aiscí -
 - (a) san áitreabh, nó sa chuid den áitreabh, ar a soláthraíonn an fostóir an

tseirbhís iomchuí, agus in aon áit amháin ar a laghad ina bhféadfaidh tomhaltóirí íoc go pearsanta as an tseirbhís iomchuí, nó

- (b) i gcás nach bhfuil bealach isteach ag an áitreabh, nó ag an gcuid den áitreabh, a bhféadfadh tomhaltóirí rochtain a fháil air, in aon áit amháin ar a laghad ina bhféadfaidh tomhaltóirí íoc go pearsanta as an tseirbhís ábhartha, agus
- (c) ar gach suíomh gréasáin, feidhmchlár móibíleach agus ardán digiteach eile ar líne a úsáideann an fostóir i dtaca le seirbhís ábhartha.

2. Beidh feidhm ag na ceanglais fógra taispeána seo a leanas maidir le fostóirí i réimsí seirbhíse amhail tacsaithe, fruilcharranna, fruiliú cóiste, limisíní. Taispeánfar fógra séisíní agus aiscí-

- (a) ar gach suíomh gréasáin, feidhmchlár móibíleach agus ardán digiteach eile ar líne a úsáideann an fostóir i dtaca le seirbhís ábhartha,
- (b) i riocht a bheidh sofheicthe go soiléir agus inrochtana go héasca do thomhaltóirí atá ag taisteal san fheithicil seirbhíse poiblí (de réir bhrí Rialacháin 2022) lena mbaineann, agus i cibé foirm agus ar bhealach a bheidh in ann í a léamh go héasca.

Beidh cumhachtaí ag cigirí WRC faoi alt 27 den Acht um Chaidreamh san Áit Oibre 2015 iniúchadh a dhéanamh ag áitreabh fostóra. Beidh fostóir a sháraíonn na dualgais taispeána seo ciontach i gcion agus dlífear, ar é nó í a chiontú go hachomair, fíneáil d'Aicme C, suas le €2,500 faoi láthair, a chur air nó uirthi.

Cén rud é Fógra Séisíní agus Aiscí d'Oibrithe ar Conradh?

Forálann an tAcht d'fhorálacha fógra taispeána do shamhlacha nua oibre amhail oibrithe ardáin nach fostaithe díreacha iad, ach is iondúil go meallann a gcuid oibre séisíní m.sh., aipeanna seachadta bia nó earraí nó tacsaithe a chuirtear in áirithe trí oibreoirí ardáin.

Ciallaíonn 'oibrí ar conradh' duine nádúrtha a dhéanann obair seachas mar fhostaí, lena n-áirítear ar chonradh le haghaidh seirbhíse. Tá an sainmhíniú seo

riachtanach chun a chinntiú go mbainfidh 'oibrithe ardáin' atá ag gabháil do chonarthaí le haghaidh seirbhísí tairbhe as séisíní agus aiscí. Beidh orthu siúd a úsáideann oibrithe ar conradh chun seirbhísí a sheachadadh séisíní agus aiscí oibrithe ar conradh a thaispeáint.

Ceanglófar ar ghnó 'ar stíl ardáin' lena mbaineann an tAcht (dá ngairtear 'duine forordaithe' san Acht) faisnéis a thaispeáint maidir leis an mbealach ina roinntear nó ina ndáiltear séisíní nó aiscí agus muirir éigeantacha ar 'oibrithe ar conradh'. Ní mór an fhaisnéis atá le taispeáint a lua -

- o cibé acu a dháiltear séisíní nó aiscí ar oibrithe ar conradh agus ina measc,
- o i gcás ina ndáiltear séisíní nó aiscí ar oibrithe ar conradh agus eatarthu, an dóigh a ndáiltear iad agus na méideanna a dháiltear amhlaidh,
- o cibé acu a dháiltear muirir shainordaitheacha, nó aon chuid díobh, ar oibrithe ar conradh agus orthu, agus má dháiltear iad, an tslí ina ndáiltear iad agus na méideanna a dháiltear amhlaidh, agus
- o cibé faisnéis bhreise nó bhreise a fhorordófar le Rialachán.

Tá Rialacháin déanta ag an Aire a fhorordaíonn na bealaí éagsúla go mbeidh ar na haicmí éagsúla 'daoine forordaithe' 'Fógra um Séisíní agus Aiscí d'Oibrithe ar Conradh' a thaispeáint.

Taispeánfar séisíní agus aiscí oibrithe ar conradh ar gach ardán digiteach ar líne a úsáideann an duine i dtaca leis an tseirbhís ábhartha i bhfoirm agus ar bhealach a d'fhéadfadh tomhaltóirí a léamh go héasca agus an t-ardán digiteach ar líne á úsáid acu i dtaca le seirbhís ábhartha.

Beidh cumhachtaí ag cigirí WRC faoi alt 27 den Acht um Chaidreamh san Áit Oibre 2015 iniúchadh a dhéanamh ag gnólachtaí 'ardáin' i.e., daoine forordaithe a fhostaíonn oibrithe ar conradh ag a n-áitreabh nó trína n-áitreabh. Beidh gnó 'ar stíl ardáin' a sháraíonn na hoibleagáidí taispeána seo ciontach i gcion agus dlífeair, ar é a chiontú go hachomair, fíneáil d'Aicme C, suas le €2,500 faoi láthair, a chur air.

Cén fáth nach bhfuil rialú iomlán á dhéanamh ar 'shéisíní airgid'?

Cé go mbeidh ar fhostóirí sonraí a chur san áireamh maidir leis an gcaoi a ndéileáiltear le séisíní airgid agus a mbeartas i leith séisíní agus aiscí á thaispeáint acu, ní bheidh aon rialachán eile ann maidir le 'séisíní airgid'.

Níl an t-airgead a fhágtar go deonach inrianaithe. B'fhéidir nach dtiocfadh sé faoi smacht an fhostóra fiú. Ciallaíonn sé sin nach mbeidh fianaise ann ar a mbunófar gníomhartha forfheidhmithe.

Ciallaíonn íocaíocht séisíní agus aiscí trí mheán leictreonach, i gcodarsnacht le séisíní airgid a íoctar go díreach leis an oibrí, go bhfuil smacht ag an bhfostóir ar an gcaoi a ndáiltear na séisíní agus na haisc seo. Cruthaíonn íocaíochtaí leictreonacha rian fianaiseach is féidir a scrúdú má tá gearán ann.

Agus líon na mbealaí 'séisínithe' ag dul i méid i gcónaí trí aipeanna 'níos lú airgid' agus 'níos lú teagmhála' a úsáid, d'fhéadfadh sé gurb é íocaíocht séisíní trí mheán leictreonach an príomhbhealach chun séisín a thabhairt do bhaill foirne amach anseo. Éascóidh an taifead leictreonach a ghintear leis an modh íocaíochta seo imscrúdú ag an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre (WRC) sa chás go ndéantar gearán.

Ní féidir an teidlíocht dhlíthiúil seo a leathnú chuig séisíní airgid mar is minic a bhailíonn nó a fhaigheann fostaithe iad go díreach agus nach bhfuil siad á rialú ag an bhfostóir.

Cén rud é 'séisín leictreonach'?

Is ionann 'séisín leictreonach' agus íocaíocht seachas le hairgead tirim. I measc na samplaí áirítear:

- Le cárta dochair / creidmheasa
- Le cárta cliste
- Trí aipeanna atá deartha chun íocaíocht séisíní agus aiscí a éascú
- Trí aip 'brúfhógra'

Agus líon na mbealaí 'séisithe' ag dul i méid i gcónaí trí aipeanna 'níos lú airgid' agus 'níos lú teagmhála' a úsáid, d'fhéadfadh sé gurb é íocaíocht séisíní trí mheán leictreonach an príomhbhealach chun séisín a thabhairt do bhaill foirne amach anseo.

Ní bheidh aon rialachán ann maidir le séisíní a fhaightear trí airgead tirim nó ar bhealaí eile. Níl na séisíní sin faoi smacht an fhostóra.

Cad é an seasamh maidir le táillí seirbhíse?

Ba cheart aon mhúirear ar a dtugtar 'táille sheirbhíse' nó aon rud a thabharfadh ar chustaiméir a chreidiúint gur táille sheirbhíse é, a dháileadh ar an bhfoireann amhail is dá mba séisín nó aisce é a fuarthas trí mheán leictreonach.

Táthar ag súil go seasfaidh fostóirí le spiorad an dlí nua agus go ndáilfidh siad táillí seirbhíse ina n-iomláine ar fhostaithe, amhail is dá mba séisín nó aisce iad a fuair modh íocaíochta leictreonach.

Ceanglóidh an tAcht freisin ar ghnólachtaí a mbeartas a thaispeáint go soiléir maidir le conas a dháiltear muirir éigeantacha, agus má dháiltear iad, an bealach ina ndáiltear iad agus na méideanna a dháiltear amhlaidh.

Cad é an seasamh maidir le gach múirear éigeantach eile?

Ceanglóidh an tAcht freisin ar ghnólachtaí a mbeartas a thaispeáint go soiléir maidir leis an gcaoi a ndáiltear muirir éigeantacha, lena n-áirítear táillí seirbhíse, agus má dháiltear iad, an bealach ina ndáiltear iad agus na méideanna a dháiltear amhlaidh.

An rachaidh fostóirí i gcomhairle le fostaithe agus athruithe á ndéanamh acu ar bheartas séisíní agus aiscí?

Beidh ar fhostóir dul i gcomhairle leis na fostaithe sin, roimh aon athrú ábhartha a shocrú nó a dhéanamh ar a bheartas maidir leis an gcaoi a ndáilfear séisíní nó aiscí i measc fostaithe, nó ar an tslí ina gcaithfear le táillí seirbhíse. Mar sin féin, ní theastaíonn toiliú ó fhostaithe, agus is ag na fostóirí a bhíonn an lánrogha dheiridh maidir leis an mbeartas a roghnaíonn siad a ghlacadh.

Cé nach bhfuil toiliú fostaí ag teastáil, is féidir leis an bhfostaí dul i muinín an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre (WRC) lena bhreithniú an bhfuil an dáileadh cothrom sna cúinsí.

Faoin dlí fostaíochta atá ann cheana féin, ní mór d'fhostóir ráiteas (ar a dtugtar ráiteas "Lá 5") a chur ar fáil d'fhostaithe ina bhfuil sonraí faoina bhfostaíocht. Áireofar sa Ráiteas seo anois beartas an fhostóra maidir leis an gcaoi a ndáiltear séisíní nó aiscí agus táillí seirbhíse.

Is cion é gan ráiteas "Lá 5" a chur ar fáil laistigh de mhí amháin ó dháta tosaigh an fhostaí nó ráiteas a chur ar fáil atá bréagach nó míthreorach d'aon turas.

An féidir le fostóirí asbhaintí a dhéanamh as séisíní agus aiscí an fhostaí?

Ní féidir le fostóirí séisíní agus aiscí a úsáid chun pá conarthach fostaí a dhéanamh suas.

Ní mór d'fhostóirí séisíní agus aiscí agus táillí seirbhíse a fhaightear i bhfoirm leictreonach a dháileadh ar bhealach atá cothrom sna cúinsí. Ní féidir le fostóirí aon sciar de shéisíní nó aiscí agus táillí seirbhíse a fhaigheann an fostóir a choinneáil go leictreonach, ach amháin má tá an choinneáil siar sin

- faoi cheanglas dlí (m.sh., asbhaintí i leith cáin ioncaim, ÁSPC, MSU srl), nó
- chun costais dhíreacha dáileacháin a chumhdach (m.sh., muirir bhainc, céatadán cárta creidmheasa, srl.) nó,
- i gcás ina ndéanann an fostóir go rialta an cineál céanna oibre leis na fostaíthe, agus an méid a bheith cothrom maidir le méid na hoibre a dhéanann an fostóir.

Cad é is gá do fhostóir a thabhairt d'fhostaithe i ráiteas scríofa ar shéisíní agus aiscí a dháileadh?

Ní mór d'fhostóirí, tráth nach déanaí ná 10 lá ón dáta a dhéantar dáileadh séisíní nó aiscí agus táillí seirbhíse a fhaightear trí mhodh leictreonach íocaíochta, ráiteas i scríbhinn a thabhairt d'fhostaithe maidir le séisíní nó aiscí agus táillí seirbhíse a dháiltear. Cabhraíonn sé sin le trédhearcacht d'fhostaithe.

Ní mór na nithe seo a leanas a shonrú go soiléir sa ráiteas—

- (i) méid iomlán na séisíní nó na n-aiscís agus na dtáillí seirbhíse a dháil an fhostóir don tréimhse lena mbaineann an ráiteas, agus
- (ii) méid na séisíní nó na n-aiscís agus na dtáillí seirbhíse a dáileadh ar an bhfostaí dá soláthraítear an ráiteas.

Ní bheidh fhostóirí a dhéanann earráid sa ráiteas scríofa faoi dhliteanas ionchúisimh, fad is nach míráiteas d'aon ghnó é.

Ós rud é nach mbaineann an ceanglas seo ach le séisíní leictreonacha, cabhróidh na taifid leictreonacha atá ann cheana le táirgeadh an ráitis a bheith níos éifeachtúla agus leis an ualach riaracháin atá i gceist a íoslaghdú.

An bhfaighidh foireann na cistine agus na cúloifige dáileadh cothrom séisíní mar aon le foireann túslíne?

Ní féidir linn a rá go bhfuil aon chur chuige ann a oireann do gach cás, mar sin ní fhorordaíonn an tAcht um Íoc Pá (Leasú) (séisíní agus Aiscí), 2022 conas is gá séisíní agus aiscí a dháileadh. Beidh dáileadh cothrom comhthéacs-sonrach. Cé gur ag fostóirí a bhíonn an lánrogha dheiridh maidir le cinneadh a dhéanamh ar na séisíní agus na haiscís agus ar an mbeartas um muirir éigeantacha a roghnaíonn siad a ghlacadh, agus nach bhfuil toiliú fostaithe ag teastáil, ní mór dul i gcomhairle le fostaithe maidir leis an mbeartas a thugtar isteach.

Maidir le sásamh, is féidir le fostaí dul i muinín an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre (WRC) lena bhreithniú an bhfuil an dáileadh cothrom sna cúinsí. Féadfaidh Oifigeach Breithnithe de chuid an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre (WRC), agus breithniú á dhéanamh aige ar ghearán, tosca áirithe a bhreithniú agus cinneadh á dhéanamh cé acu a rinneadh séisíní agus aiscí agus táillí seirbhíse a dháileadh go cothrom sna cúinsí, lena n-áirítear sinsearachta nó taithí fostaí, luach na ndíolachán a ghin siad, agus líon na n-uaireanta a oibríodh.

Go praiticiúil, is faoi bhreithniú an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre a bheidh sé measúnú a dhéanamh ar cé acu atá an cur chuige a ghlacann fostóir cothrom sna cúinsí sa chás go bhfaightear gearán.

Cad iad na tosca atá le breithniú ag an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre, ar ghearán a fháil maidir le cé acu atá dáileadh séisíní agus aiscí agus táillí seirbhíse ar fhostaí cothrom sna cúinsí?

Agus gearán faoi Chuid 4 den Acht um Chaidreamh san Áit Oibre 2015 á bhreithniú aige nó aici maidir le cé acu atá nó nach bhfuil dáileadh séisíní nó aiscí chuig fostaí cothrom sna himthosca, ní mór d'oifigeach breithnithe WRC aird a thabhairt ar na tosca nó na himthosca go léir a mheasann sé nó sí a bheith ábhartha, lena n-áirítear—

- (a) sinsearachta nó taithí an fhostaí,
- (b) luach na ndíolachán, an ioncaim nó an teacht isteach a ghineann an fostaí don ghnó,
- (c) an cion nó an líon uaireanta a d'oibrigh an fostaí le linn na tréimhse pá ina ndearnadh an séisín nó an aisce,
- (d) cé acu atá an fostaí ar chonradh fostaíochta lánaimseartha nó páirtaimseartha,
- (e) ról agus tionchar an fhostaí maidir le seirbhís a sholáthar do chustaiméirí,
- (f) cé acu a chuathas i gcomhairle leis an bhfostaí i ndáil leis an modh dáilte, agus
- (g) cé acu atá nó nach bhfuil comhaontú ann, cibé acu foirmiúil nó neamhfoirmiúil, idir an fostóir agus an fostaí lena ndéantar foráil maidir leis an modh ina ndáilfear séisíní nó aiscí.

Cé atá in ann gearán a dhéanamh leis an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre (WRC)?

Beidh beartas an fhostóra maidir leis an gcaoi a gcaitear le séisíní nó aiscí agus muirir éigeantacha mar chuid de na croíthearmaí nach mór a thabhairt d'fhostaí nua laistigh de 5 lá ó thosú fostaíochta. Féadfaidh fostaithe nach bhfaigheann ráitis ar a bpríomhthearmaí fostaíochta laistigh de 5 lá gearán a dhéanamh leis an gCoimisiún um Chaomhnú Poiblí.

Ní mór d'fhostaí seirbhís leanúnach míosa ar a laghad a bheith aige/aici leis an bhfostóir sin sula mbeidh siad i dteideal gearán a chur faoi bhráid an WRC faoina bpríomhthearmaí fostaíochta.

Sa chás go seastar le gearán den sórt sin, féadfar cúiteamh nach faide ná luach saothair ceithre seachtaine a bhronnadh ar fhostaí.

Féadfaidh fostaithe gearán a chur faoi bhráid an WRC faoin Acht um Íoc Pá i ndáil leis na nithe seo a leanas:

- aon asbhaintí neamhdhleathacha ó shéisíní agus aiscí;
- aon mhainneachtain séisíní nó aiscí agus muirir seirbhíse a fhaigheann an fostóir trí mhodh leictreonach íocaíochta a dháileadh ar bhealach atá cothrom sna himthosca;
- aon sciar de shéisíní nó aiscí agus muirir sheirbhíse a fhaigheann an fostóir go leictreonach a choinneáil go neamhdhleathach, ach amháin má cheanglaítear an choinneáil siar sin le dlí (m.sh., asbhaintí i leith cáin ioncaim, ÁSPC, MSU), nó chun costais dhíreacha an dáilte a chlúdach (m.sh., muirir bhainc), nó i gcás ina ndéanann an fostóir go rialta an cineál céanna oibre leis na fostaithe, agus an méid sin a bheith cothrom i ndáil leis an méid oibre a dhéanann an fostóir.

Sa chás go seastar le gearán, féadfaidh Oifigeach Breithnithe, ar féidir leis/léi sásamh nó cúiteamh a dhámhachtain faoin Acht um Íoc Pá, cúiteamh a dhámhachtain d'fhostaí.

Má bhraitheann tú gur sháraigh d'fhostóir aon chuid den reachtaíocht fostaíochta thuas, is féidir leat gearán a dhéanamh leis an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre. Ní mór do ghearán a chur i láthair laistigh de 6 mhí ó dháta an tsáraithe líomhnaithe. Is féidir leat do ghearán a chur isteach ag úsáid na foirme WRC ar líne anseo:

www.workplacerelations.ie.

Cén seasamh atá ann maidir le Scéimeanna Tronc?

Is ionann scéim Tronc agus ciste coiteann ina n-íoctar séisíní nó aiscí agus táillí seirbhíse atá le roinnt i measc na foirne de réir foirmle áirithe. Níl aon ról ag fostóir maidir le leithdháileadh séisíní a chinneadh i Scéim Tronc. Tá Troncanna coitianta sna hearnálacha fáilteachais, cearrbhachais agus fóillíochta.

Is ionann 'troncmháistir' agus duine, seachas fostóir, atá freagrach as gach socrú chun séisíní a roinnt i measc fostaithe agus as gach gné de scéim ÍMAT a oibriú. Féadtar 'troncmháistir' a chur faoi dhliteanas i leith aon mhainneachtain cáin a asbhaint as íocaíochtaí ón tronc.

Ní dhéanann an tAcht difear d'fheidhmiú scéimeanna tronc.

An bhfuil Séisíní agus Aiscí agus táillí seirbhíse faoi dhliteanas Cánach?

Níl aon athrú ar an gcaoi a gcaitear le séisíní nó aiscí cánach agus táillí seirbhíse faoin Acht.

Tá gach séisín agus aisce agus táille sheirbhíse inmhuirir i leith cáin ioncaim faoi Sceideal E den Acht Comhdhlúite Cánacha (ACC) 1997. Aon mhuirear ar a dtugtar 'táille sheirbhíse' nó aon rud a thabharfadh ar chustaiméir a chreidiúint gur táille sheirbhíse é, caithfear é a dháileadh ar an bhfoireann amhail is dá mba séisín nó aisce é a fuarthas trí mheán leictreonach agus tá siad seo inmhuirir i leith cáin ioncaim freisin.

Ní mór d'fhostaithe séisíní agus aiscí agus táillí seirbhíse a chur san áireamh ina dtuairisceáin chánach, (sa chás nár thug fostóir nó troncmháistir cuntas iontu cheana féin), agus ní mór d'fhostóirí nó do thronc mháistrí cáin a asbhaint sa chás go ndáiltear iad trí phárolla / troncanna. Má thugann custaiméirí séisíní airgid go díreach d'fhostaithe nó má fhágann siad ar an mbord iad agus má choinníonn fostaithe aonair iad gan aon bhaint a bheith acu leis an bhfostóir, níl aon fhreagracht ná dliteanas ar an bhfostóir i leith láimhseáil chánach na séisíní sin.

Sna cúinsí seo, tá sé de fhreagracht ar an bhfostaí aonair na Coimisinéirí Ioncaim a chur ar an eolas faoi na suimeanna airgid a fhaightear trí shéisíní agus aiscí agus muirir sheirbhíse. Déanfar an cháin a aisghabháil ansin trí choigeartú ar shuíomh cánach pearsanta an fhostaí.

Chomh maith leis sin, cé gur féidir séisíní agus aiscí a mheas mar bhronntanas sa chiall gur íocaíocht dheonach í, tugtar séisíní den sórt sin mar luach saothair do sheirbhísí a dhéantar le linn fhostaíocht an duine aonair. Is idirdhealú tábhachtach é seo idir bronntanais phearsanta agus séisíní. Mura mbeadh an duine ag obair sa phost nó sa ról sin, ní bheadh an séisín faighte acu. Tá séisíní nasctha go sainráite leis an tseirbhís atá á soláthar ag an bhfaighteoir le linn a bhfostaíochta agus ní dhéantar iad ar fhorais atá pearsanta don duine aonair amháin. Is íocaíochtaí iad a dhéantar mar chúiteamh ar a bheith i d'fhostaí. Mar sin, ní féidir séisíní a aicmiú mar bhronntanas agus dá bhrí sin tá siad inmheasúnaithe i leith cáin ioncaim.

An cion a bheidh ann d'fhostóir gan beartas a thaispeáint maidir le séisíní, aiscí agus muirir éigeantacha?

Is ea, is é is cuspóir le foráil chiona a chruthú soiléireacht níos fearr a chinntiú maidir le beartas fostóra i leith séisíní nó aiscí agus muirir éigeantacha do gach páirtí.

Tá sé tábhachtach a chur in iúl gurb é cuspóir an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre (WRC), ina fheidhm chomhlíonta agus forfheidhmithe, féachaint le comhlíonadh a bhaint amach ar bhonn deonach agus, nuair is féidir, gan dul i muinín imeachtaí dlíthiúla atá costasach agus a thógann am dul ina gceann.

Tá foráil nua maidir le cion curtha isteach san Acht um Íoc Pá 1991. Faoin Alt 4E nua seo, beidh fostóir a sháróidh oibleagáidí taispeána fho-alt (1) den alt sin ciontach i gcion agus dlífear, ar é a chiontú go hachomair, fíneáil d'Aicme C, suas le €2,500 faoi láthair, a chur air. Leagtar amach i bhfo-alt (1) oibleagáidí fostóra maidir leis an bhfógra taispeána.

Áireofar ar na himpleachtaí costais a d'fhéadfadh a bheith ag baint le forálacha cionta an Achta seo a chur i bhfeidhm costais imscrúdaithe Chigirí WRC, costais dlí an WRC maidir leis na hionchúisimh fhéideartha agus na costais a bhaineann leis an tSeirbhís Chúirteanna a dhaingniú i dtéarmaí na hionchúisimh a chur chun cinn trí na cúirteanna. Mar sin féin, beidh an WRC i dteideal a chostais dlí a aisghabháil ón gcosantóir i gcás ina mbíonn ionchúiseamh rathúil.

Cén Tréimhse Athbhreithnithe Reachtúil atá ann?

Má chuirtear próiseas athbhreithnithe reachtúil san Acht, beifear in ann tionchar na reachtaíochta a mheas a luaithe a bheidh sí i bhfeidhm ar feadh bliana, agus aon athruithe a dhéanamh más gá.

Déanfar athbhreithniú ar an Acht tar éis dó a bheith i bhfeidhm ar feadh bliana, nuair a bhíonn taithí ag fostóirí, fostaithe agus custaiméirí ar an gcaoi a n-oibríonn an reachtaíocht i gcleachtas.

Ní mór an t-athbhreithniú a chríochnú laistigh de shé mhí agus é a chur faoi bhráid an Oireachtais. Cabhróidh sé sin le fáil amach cad iad na hathruithe breise, más ann dóibh, a d'fhéadfadh a bheith ag teastáil.

Cé leis a ndeachthas i gcomhairle agus Rialacháin á ndéanamh faoin Acht

Agus Rialacháin á ndéanamh faoin Acht, ceanglaítear ar an Aire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta dul i gcomhairle le —

- a. cibé eagraíochtaí a mheasfaidh an tAire a bheith ionadaíoch do na fostóirí lena mbaineann na rialacháin, nó do líon substaintiúil fostóirí den sórt sin, agus
- b. duine, grúpa nó eagraíocht a mheasann an tAire a bheith ionadaíoch do líon substaintiúil fostaithe de chuid na bhfostóirí lena mbaineann na rialacháin, agus
- c. féadfaidh an tAire dul i gcomhairle le cibé daoine (más ann), seachas daoine dá dtagraítear i míreanna (a) agus (b), is cuí leis an Aire maidir leis na himthosca.

Thug an tAire faoi phróiseas comhairliúcháin den sórt sin agus na Rialacháin á ndéanamh aige chun tús a chur leis an Acht, chun na haicmí fostóirí lena mbaineann an tAcht a shainiú agus chun an modh a fhorordú trína gcaithfidh fostóir fógra séisíní agus aiscí a thaispeáint. Chuaigh an tAire i gcomhairle leis na páirtithe leasmhara seo a leanas, agus chuir cuid acu aighneachtaí faoi bhráid Thuarascáil an Choimisiúin um Pá Íseal 2018 "Athbhreithniú ar Chleachtais Reatha maidir le Séisíní & Aiscí". Chuaigh an tAire i gcomhairle freisin le roinnt Airí Rialtais agus Gníomhaireachtaí Rialála ábhartha:

Comhlachtaí Fostóirí:

1. Ibec - Cónaidhm Ghnólachtaí agus Fhostóirí na hÉireann
2. Comhlachas Ghnóthas Beag agus Meánmhéide na hÉireann
3. Cumann Bhialanna na hÉireann
4. Cumann Fíoncheannaithe Ceadúnaithe (LVA)
5. Cónaidhm Óstáin na hÉireann
6. Cónaidhm Tiománaithe Tacsáí na hÉireann
7. Cumann Cearrbhachais agus Fóillíochta na hÉireann

Comhlachtaí Fostaithe:

1. An Ceardchumann Seirbhísí, Tionsclaíoch, Gairmiúil agus Teicniúil (SIPTU)
2. AONTÚ leis an Aontas

Airí Rialtais agus Gníomhaireachtaí Rialála

1. An tAire Turasóireachta, Spóirt, Meán, Ealaíon, Cultúir
2. An tAire Iompair
3. An tAire Dlí agus Cirt
4. An Coimisiún um Iomaíocht agus Cosaint Tomhaltóirí (cearta tomhaltóirí a fhorfheidhmiú)
5. An Coimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre (cearta fostaíochta a fhorfheidhmiú)
6. An tÚdarás Náisiúnta Iompair (rialtóir tacsaithe, cóiste, agus fruiliú limisín srl.)

Cad iad na costais agus na sochair a thagann chun cinn d'fhostóirí agus d'fhostaithe faoin Acht?

Gearrfar costais riaracháin bhreise ar ghnólachtaí chun faisnéis bhreise nó leasaithe a sholáthar i ráiteas scríofa fostaí (i.e., conradh fostaíochta) agus san am agus sna modhanna trína gcuirtear an fhaisnéis sin ar fáil.

Ní mór d'fhostóirí lena mbaineann an tAcht, tráth nach déanaí ná 10 lá ón dáta a dhéantar dáileadh séisíní nó aiscí agus táillí seirbhíse, ráiteas i scríbhinn a thabhairt d'fhostaithe maidir le séisíní agus aiscí agus táillí seirbhíse a dáileadh.

Ceanglófar ar fhostóirí agus ar ghnólachtaí ar stíl ardáin (dá ngairtear 'daoine forordaithe' san Acht) lena mbaineann an tAcht faisnéis a thaispeáint maidir leis an mbealach ina roinntear nó ina ndáiltear séisíní nó aiscí agus muirir éigeantacha ar fhostaithe nó ar 'oibrithe ar conradh'.

Maidir le sochair, is fearr a chosnaítear fostaíthe mar go ndéanfaidh an tAcht an méid seo a leanas:

- soiléireacht a sholáthar maidir leis an mbrí atá le séisíní, aiscí agus táillí seirbhíse;
- séisíní agus aiscí a chur lasmuigh de raon feidhme pá conarthach duine;
- iallach a chur ar fhostóirí a mbeartas maidir le dáileadh séisíní airgid agus cártaí agus muirir éigeantacha araon, lena n-áirítear táillí seirbhíse, a chur ar taispeáint go feiceálach; agus
- iallach a chur ar fhostóirí séisíní agus aiscí agus táillí seirbhíse a fhaightear i bhfoirm leictreonach i.e., trí chártaí nó trí fhóin chliste, a dháileadh ar bhealach atá cothrom sna cúinsí.

Beidh fostaíthe i dteideal gearán a dhéanamh leis an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre (WRC) maidir le hasbhaintí neamhdhleathacha óna séisíní agus aiscí agus táillí seirbhíse.

Aguisín 1

Seo a leanas séisíní samplacha agus fógra aiscí.

Fógra Séisíní agus Aiscí

I gcomhlíonadh alt 4E den Acht um Íoc Pá, 1991

(arna chur isteach le halt 3 den Acht um Íoc Pá (Séisíní agus Aiscí), 2022)

Tugann an fógra seo comhairle d'fhostaithe agus do chustaiméirí maidir leis an gcaoi a gcaitear le séisíní, aiscí, táillí seirbhíse agus muirir éigeantacha eile san áitreabh seo.

Séisíní agus Aiscí

Ba chóir go sonródh an chuid seo den fhógra cion na séisíní agus na n-aisc, idir airgead tirim agus aiscí leictreonacha (i.e., íoctha le cárta dochair, creidmheasa, nó cárta cliste), a théann go díreach chuig fostaí agus conas a dháiltear séisíní agus aiscí leictreonacha (m.sh., a íoctar go díreach le fostaíthe aonair nó a chomhthiomsaítear agus a roinntear ag deireadh na tréimhse, agus / nó a íoctar trí chóras troncmháistir srl.)

- **Airgead tirim**
- **Leictreonach (íocaíochtaí cárta)**
- **Conas a dháiltear séisíní**

Táillí Seirbhíse

I gcomhlíonadh alt 4D den Acht um Íoc Pá, 1991 (arna chur isteach le halt 3 den Acht um Íoc Pá (Séisíní agus Aiscí), 2022), déanfar aon mhúirear ar a dtugtar 'táille sheirbhíse' nó aon rud a thabharfadh ar chustaiméir a chreidiúint gur múirear le haghaidh seirbhíse é, a dháileadh ar an bhfoireann amhail is dá mba shéisín nó aisce é a fuarthas trí mheán leictreonach.

Táillí Éigeantacha

Ba cheart go sonrófaí sa chuid seo den fhógra an gcuirtear aon mhuirir éigeantacha, lena n-áirítear muirir sheirbhíse, i bhfeidhm, cad iad na muirir sin, conas a chaitear leo, agus má théann aon chuid de na muirir sin chuig fostaíthe mar shéisín nó aisce.

Séisíní agus Aiscí a íoctar le modh íocaíochta leictreonach.

Tá ceanglas reachtúil ann nach mór d'fhostóir aon séisíní nó aiscí a fhaigheann an fostóir trí mhodh leictreonach íocaíochta a dháileadh ar a bhfostaíthe. Ní bhaineann sé sin le séisíní airgid.

Aguisín 2

Seo a leanas samplaí de nochtaí nár mhiste le gnólachtaí machnamh a dhéanamh agus a n-úsáid:

Sampla A:

Ní chuirimid táille sheirbhíse le do bhille.

Déantar 100% de na séisíní, na haicé agus na táillí seirbhíse go léir a fhaightear a dháileadh go hiomlán ar an bhfoireann de réir an Achta um Íoc Pá (Séisíní agus Aicé) (Leasú), 2022.

Sampla B:

Cuireann an bhialann seo muirear éigeantach [xx] % le billí custaiméirí chun costas [cuir téacs isteach] a chlúdach.

Coinníonn an gnó deich faoin gcéad d'aon mhuirear éigeantach chun na muirir a thabhaímid a chlúdach agus sinn ag próiseáil d'íocaíochta, i gcaillteanais chalaois cártaí agus i gcostais riaracháin chun suimeanna a dháileadh ar an bhfoireann. Dáiltear an nócha faoin gcéad eile ar an bhfoireann.

Téann gach séisín airgid chuig an bhfoireann.

Roinntear an méid atá ar fáil don fhoireann sa bhialann trí chóras atá á rialú ag ionadaí foirne.

Nó

I gcás gach €1 a fhaightear i dtáillí éigeantacha, coinníonn an fhoireann 70c, clúdaíonn 10c costais ghnó agus riarachán agus téann 20c chuig an ngnó [áirítear leis sin asbhaintí as earraí a bhrítear, ganntanais sa scipéad agus imeacht gan diol]. Téann gach séisín airgid chuig an bhfoireann.

Sampla C:

Má roghnaíonn tú séisín a fhágáil trí chárta, coinneoidimid [xx] faoin gcéad chun na muirir a thabhaímid a chlúdach agus d'íocaíocht á próiseáil againn. Meastar go bhfuil sé seo cothrom sna cúinsí. Dáiltear an chuid eile ar an bhfoireann.

Nó

I gcás gach €1 a fhaightear i séisíní cártaí, roinntear [xx] ceint i measc na foirne agus clúdaíonn [yy] cent costais phróiseála.

Aguisín 3

Téacsanna samplacha croíthearma le cur san áireamh i Ráiteas Scríofa Lá-5 d'Oibrithe de réir alt 3 (1A) den Acht um Théarmaí Fostaíochta (Faisnéis) 1994 - le húsáid de réir mar is gá.

Cuirimid muirear éigeantach [xx] % i bhfeidhm ar bhillí custaiméirí le haghaidh seirbhíse. Coinneoidh an gnó [xx] % [clúdaíonn sé sin forchostais / riarachán an tronc / muirir láimhseála cárta]. Dáiltear an chuid eile ar an bhfoireann.

Aon táille ar a dtugtar 'táille sheirbhíse' nó aon rud a thabharfadh ar chustaiméir a chreidiúint gur táille sheirbhíse é, dáilfear é ar an bhfoireann amhail is dá mba shéisín nó aisce é a fhaightear trí mheán leictreonach.

Déantar táillí seirbhíse mar aon le haon séisíní nó aiscí neamhairgid a chuireann custaiméirí leis a dháileadh ar oibrithe trí thronc.

Is é [ainm] an troncmháistir atá freagrach as bailiú agus dáileadh na dtáillí seirbhíse, séisíní agus aiscí a íoctar tríd an tronc a riaradh.

Agus an córas seo a úsáid agat, is féidir táillí seirbhíse agus aon séisíní agus aiscí comhthiomsaithe eile a dháileadh ort. Déantar íocaíochtaí leat ansin agus aon cháin ioncaim, ÁSPC agus MSU atá dlite asbhainte.

Má fhaigheann tú airgead tirim go díreach ó chustaiméirí nó má fágadh séisíní airgid ar an mbord is leatsa iad seo agus is fútsa atá sé cinneadh a dhéanamh le baill foirne eile má choinníonn sibh nó má chomhthiomsaíonn sibh iad. Áirítear séisíní airgid mar thuilleamh chun críocha cáin ioncaim, agus is ortsa atá an fhreagracht nochtadh cuí a dhéanamh leis na Coimisinéirí Ioncaim maidir leis na tuillimh seo.

Le linn tréimhsí saoire (lena n-áirítear saoire bhliantúil, saoire bhreuiteachta agus gach cineál eile saoire le pá) íocfar do bhunphá leat.

[I gcás gnólachtaí a bhfuil tronc acu: Cuirfidh an troncmháistir in iúl duit faoi na socruithe i gcomhair táillí seirbhíse, séisíní agus aiscí a dháileadh le linn tréimhsí saoire.]

[I gcás gnólachtaí gan tronc: Is iad seo na socruithe i leith táillí seirbhíse, séisíní agus aiscí a dháileadh le linn tréimhsí saoire: (le cur isteach ag an ngnó).]

Tuilleadh Eolais

Tá faisnéis maidir le reachtaíocht fostaíochta ar fáil ó Ionad Faisnéise an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre ag 0818 80 8090 agus ar www.workplacerelations.ie. Is féidir fiosruithe a dhéanamh freisin ach Leathanach Teagmhála an WRC a úsáid ar an suíomh gréasáin seo.

WRC

An Coimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre

Workplace Relations Commission

www.workplacerelations.ie

Glaigh ar 0818 80 80 90

O@WRC_ie